

K/13-VII/1.

EMMI Egészségpolitikai Főosztály
Kissné Erdélyi Gabriella

BUDAPEST

Kedves Gabriella!

Mindenekelőtt szeretnénk jelezni, hogy a FOT elfogadása üdvözlendő. A sorrend azonban problematikus, mivel éppen arról nem sikerült dönteni, hogy mely pszichiátriai diagnózisok tekintetében beszélhetünk fogyatékoságról. Ahogy sok másból is, ebből is megpróbál a szakma azon néhány képviselője, akik valamilyen oknál fogva súlyos döntéseket óhajtanak hozni. Azonban ez is olyan alapvető kérdés, amelyből a PÉF-et kihagyni nem lehet és főleg nem hatékony, mivel a konstruktív együttműködésre esély van, viszont ha nélkülünk döntenek, abból hazai és nemzetközi felháborodás adódhat.

Az alább látható vélemény 2012. november 30-án készült és átadtuk az Országos Pszichiátriai Központ akkori igazgatójának -dr. Németh Attilának-, aki valószínűleg sosem vette komolyan és sosem vette sem ő, sem más figyelembe.

Reményemet fejezem ki, hogy egyetértünk Önnel abban, hogy jobb az együttműködés, mint megoldás.

Természetesen nem gondoljuk, hogy a mi véleményünk tökéletes, ezért egyeztetést javasolunk a szakmával.

A probléma megközelítését két oldalról kezdtük. Egyrészt elméleti síkon, másrészt szakmai-gyakorlati síkon.

Elméleti szempontból: a pszichiátriai megbetegedések roppant összetett és a társadalomban zajló történésekre is reagáló folyamatok. Ez nem sebészet, ahol egy pillantással lehet diagnosztizálni és kezelést nyújtani. Itt még azonos diagnózisú betegek között is hatalmas különbségek lehetnek, így a fogyatékoság megítélése is eset-alapú kell legyen. Ugyanakkor a megbetegedések bizony sok esetben valóban reális és hosszan vagy örökké tartó fogyatékoságot okoznak az azt elszenvedőnek.

A pszichiátereknek meg kell adni a jogot, hogy dönthessenek saját betegeik fogyatékoságát illetően. Ebben a szakmában ezt alapvetésként szükséges elfogadni és a további fórumoknak jelentős súllyal kell figyelembe venni ezeket a véleményeket.

A pszichiátriai megbetegedések népbetegségnek számítanak!

Orvosszakmai szempontból: alapvetően az alábbi diagnózisoknál vetődhet fel véleményünk szerint priméren fogyatékoság megléte -a BNO besorolás alapján- (**vastagítással** jelöltük azokat a diagnózisokat, ahol a valós fogyatékoság **nem** volna **feltétlenül** megállapítható reálisan):

F20 Schizofrénia

- F20.0 Paranoid schizofrénia
- F20.1 Hebefrénias schizofrénia
- F20.2 Kataton schizofrénia
- F20.3 Nem differenciálható schizofrénia
- F20.4 Schizofrénia utáni depresszió
- F20.5 Reziduális schizofrénia
- F20.6 Schizofrénia simplex (Egyszerű schizofrénia)
- F20.8 Egyéb schizofrénia
- F20.9 Nem meghatározott schizofrénia

F21 Schizotípiás rendellenesség

F22 Tartós deluzionális rendellenességek

- F22.0 Paranoid (deluzív) zavar
- F22.8 Egyéb tartós paranoid (deluzív) zavar
- F22.9 Nem meghatározott tartós paranoid (deluzív) zavar

F23 Akut és átmeneti pszichotikus rendellenességek

- F23.0 Akut polimorf pszichotikus zavar (schizofrénia tüneteinek nélkül)**
- F23.1 Akut polimorf pszichotikus zavar schizofrénia tüneteivel**
- F23.2 Akut schizofreniform pszichózis (pszichotikus zavar)**
- F23.3 Egyéb akut, döntően paranoid (deluzív) pszichotikus zavar**
- F23.8 Egyéb akut és átmeneti pszichotikus zavar**
- F23.9 Nem meghatározott akut és átmeneti pszichotikus zavar**

F24 Indukált deluzionális rendellenességek

F25 Schizoaffektív rendellenességek

- F25.0 Schizoaffektív zavar mániás típusa
- F25.1 Schizoaffektív zavar depressziós típusa
- F25.2 Schizoaffektív zavar kevert típusa
- F25.8 Egyéb schizoaffektív zavar
- F25.9 Nem meghatározott schizoaffektív zavar

F28 Egyéb nem organikus pszichotikus rendellenességek

F29 Nem organikus pszichózis k.m.n.

Hangulatzavarok (affektív rendellenességek) (F30-F39)

F30 Mániás epizód

- F30.0 Hipománia
- F30.1 Mánia pszichotikus tünetek nélkül
- F30.2 Mánia pszichotikus tünetekkel
- F30.8 Egyéb mániás epizód
- F30.9 Nem meghatározott mániás epizód

F31 Bipoláris affektív zavar

- F31.0 Bipoláris affektív zavar, jelenleg hipomániás epizód
- F31.1 Bipoláris affektív zavar, jelenleg mániás epizód pszichotikus tünetek nélkül
- F31.2 Bipoláris affektív zavar, jelenleg mániás epizód pszichotikus tünetekkel

- F31.3 Bipoláris affektív zavar, jelenleg enyhe vagy közepes depressziós epizód
- F31.4 Bipoláris affektív zavar, jelenlegi epizód súlyos depresszió, pszichotikus tünetek nélkül
- F31.5 Bipoláris affektív zavar, jelenlegi epizód súlyos depresszió, pszichotikus tünetekkel
- F31.6 Bipoláris affektív zavar, jelenleg kevert tünetek észlelhetők
- F31.7 Bipoláris affektív zavar, jelenleg remisszióban
- F31.8 Egyéb bipoláris affektív zavar**
- F31.9 Nem meghatározott bipoláris affektív zavar**
- F32 Depressziós epizód**
  - F32.0 Enyhe depressziós epizód**
  - F32.1 Közepes depressziós epizód**
  - F32.2 Súlyos depressziós epizód pszichotikus tünetek nélkül**
  - F32.3 Súlyos depressziós epizód pszichotikus tünetekkel**
  - F32.8 Egyéb depressziós epizód**
  - F32.9 Nem meghatározott depressziós epizód**
- F33 Ismétlődő depressziós rendellenesség**
  - F33.0 Ismétlődő depresszió, jelenleg enyhe depressziós epizód
  - F33.1 Ismétlődő depresszió, jelenleg közepes depressziós epizód
  - F33.2 Ismétlődő depresszió, jelenleg súlyos depressziós epizód, pszichotikus tünetek nélkül
  - F33.3 Ismétlődő depresszió, jelenleg súlyos depressziós epizód pszichotikus tünetekkel
  - F33.4 Ismétlődő depresszió, jelenleg remisszióban
  - F33.8 Egyéb ismétlődő depresszió**
  - F33.9 Nem meghatározott ismétlődő depresszió (zavar)**
- F34 Perzisztáló hangulati [rendellenesség] zavar**
  - F34.0 Ciklotímia**
  - F34.1 Disztímia**
  - F34.8 Egyéb perzisztáló (tartós) hangulatzavar**
  - F34.9 Nem meghatározott perzisztáló (tartós) hangulatzavar**
- F38 Egyéb hangulat- (affektív) zavarok**
  - F38.0 Egyéb egyszeri hangulat- (affektív) rendellenességek**
  - F38.1 Egyéb ismétlődő hangulat- (affektív) zavar**
  - F38.8 Egyéb meghatározott hangulat- (affektív) zavar**
- F39 Nem meghatározott hangulat- (affektív) zavar**

Neurotikus, stresszhez társuló és szomatiform rendellenességek (F40-F48) [szerkesztés]

F40 Fóbiás szorongás rendellenességek

- F40.0 Agorafóbia
- F40.1 Szociális fóbia
- F40.2 Meghatározott, körülírt fóbia (phobia simplex)
- F40.8 Egyéb fóbiás szorongás zavar
- F40.9 Nem meghatározott fóbiás szorongás zavar**

F41 Egyéb szorongásos rendellenességek

- F41.0 Pánik zavar (szindróma) (epizodikus, rohamokban jelentkező szorongás)
- F41.1 Generalizált szorongás

- F41.2 Kevert szorongásos és depressziós zavar
- F41.3 Egyéb kevert szorongásos zavar
- F41.8 Egyéb meghatározott szorongásos zavar
- F41.9 Nem meghatározott szorongás**
- F42 Obszesszív-kompulzív zavar (szindróma)
  - F42.0 Elsősorban kényszer gondolatok vagy rumináció
  - F42.1 Főként kompulzív cselekedetek (rögeszmés rítusok)
  - F42.2 Kevert kényszeres gondolatok és cselekedetek
  - F42.8 Egyéb obszesszív-kompulzív zavar
  - F42.9 Nem meghatározott obszesszív-kompulzív zavar**
- F43 Súlyos stressz által kiváltott reakció és alkalmazkodási rendellenességek
  - F43.0 Akut stressz reakció**
  - F43.1 Post-traumás stressz zavar
  - F43.2 Alkalmazkodási zavarok**
  - F43.8 Súlyos stresszre adott egyéb reakció**
  - F43.9 Súlyos stresszre adott nem meghatározott válasz**
- F44 Disszociatív (konverziós) zavarok
  - F44.0 Disszociatív amnézia
  - F44.1 A disszociatív fuga
  - F44.2 Disszociatív stupor
  - F44.3 Transz(szerű) és megszállottsági zavarok
  - F44.4 Disszociatív mozgászavarok
  - F44.5 Disszociatív konvulziók
  - F44.6 Disszociatív anaesthesia és érzészavar (érzékiesés)
  - F44.7 Kevert disszociatív (konverziós) zavarok
  - F44.8 Egyéb disszociatív (konverziós) zavarok
  - F44.9 Nem meghatározott disszociatív (konverziós) zavarok**
- F45 Szomatoform rendellenességek
  - F45.0 Szomatizáció(s) zavar
  - F45.1 Nem differenciált szomatoform zavar**
  - F45.2 Hipochondriázis**
  - F45.3 Szomatoform vegetatív (autonóm) diszfunkció
  - F45.4 Állandó szomatoform fájdalom zavar
  - F45.8 Egyéb szomatoform zavarok
  - F45.9 Nem meghatározott szomatoform zavarok**
- F48 Egyéb neurotikus rendellenességek
  - F48.0 Neurasthenia**
  - F48.1 Deperszonalizációs-dekcalizációs szindróma**
  - F48.8 Egyéb meghatározott neurotikus zavar
  - F48.9 Nem meghatározott neurotikus zavar**

Viselkedészavar szindrómák, fiziológiai zavarokkal és fizikai tényezőkkel társulva (F50-F59)

F50 Evési zavarok (táplálkozási zavarok)

- F50.0 Anorexia nervosa
- F50.1 Atípusos anorexia nervosa
- F50.2 Bulimia nervosa
- F50.3 Atípusos bulimia nervosa
- F50.4 Túl-evés, ami más pszichés zavarhoz társul**
- F50.5 Hányás, ami más pszichés zavarhoz társul**
- F50.8 Egyéb evészavar (táplálkozási zavar)**
- F50.9 Nem meghatározott evészavarok (táplálkozási zavarok)**

F51 Nem organikus alvási rendellenességek

- F51.0 Nem organikus insomnia
- F51.1 Nem organikus hypersomnia
- F51.2 Az alvás-ébrenlét ciklusának nem organikus zavarai
- F51.3 Somnambulismus ["alvajárás"]
- F51.4 Pavor nocturnus [Éjszakai felriadások]
- F51.5 Incubus ("lidércnyomás")
- F51.8 Egyéb nem organikus alvászavar
- F51.9 Nem meghatározott nem organikus alvászavar

F52 Szexuális diszfunkció, melyet nem szervi rendellenesség vagy betegség okozott

- F52.0 A szexuális vágy hiánya vagy elvesztése
- F52.1 Szexuális averzió és a szexuális kapcsolat örömtelensége
- F52.2 A nemi szervek válaszképességének a csökkenése
- F52.3 Orgazmuszavarok
- F52.4 Ejaculatio praecox (korai ejakuláció)
- F52.5 Nem organikus vaginizmus
- F52.6 Nem organikus dyspareunia (genitális fájdalmak)
- F52.7 Túlzott (excesszív) szexuális vágy
- F52.8 Egyéb szexuális diszfunkció (nem organikus elváltozás okozta)
- F52.9 Nem meghatározott szexuális diszfunkció, melyet nem organikus elváltozás, vagy betegség okozott

F53 Mentális és viselkedészavarok a gyermekágyhoz társulva, m.n.o.

- F53.0 Enyhe mentális és viselkedészavar, ami a puerperiumhoz társul, és máshol nem került besorolásra
- F53.1 Súlyos mentális és viselkedészavar, ami a puerperiumhoz társul, és máshol nem került besorolásra
- F53.8 Egyéb, máshol nem osztályozott puerperiummal társuló mentális és magatartászavar
- F53.9 Nem meghatározott puerperiummal társuló mentális zavar

F54 Pszichológiai tényezők és viselkedésformák, melyek máshova osztályozott rendellenességekhez vagy betegségekhez társulnak

F55 Dependenciát nem okozó anyagok abúza

F59 Nem meghatározott magatartási szindrómák, amelyek fiziológiai zavarokkal és fizikai faktorokkal társulnak

A felnőtt személyiség és viselkedés zavarai (F60-F69) [szerkesztés]

F60 Specifikus személyiségi rendellenességek

- F60.0 Paranoid személyiségzavar
- F60.1 Schizoid személyiségzavar
- F60.2 Disszociális személyiségzavar
- F60.3 Érzelmileg labilis személyiségzavar
- F60.4 Hisztionikus személyiségzavar
- F60.5 Anankasztikus (obszesszív-kompulzív) személyiségzavar
- F60.6 Szorongó (elkerülő, averzív) személyiségzavar
- F60.7 Dependens személyiségzavar
- F60.8 Egyéb specifikus (meghatározott) személyiségzavar

F60.9 Nem meghatározott személyiségzavar

F61 Kevert és egyéb személyiségzavarok

F62 Tartós személyiségváltozások, amelyek nem tulajdoníthatók agyi károsodásnak vagy betegségnek

- F62.0 A személyiség tartós változása katasztrófa átélése után
- F62.1 A személyiség tartós változása pszichiátriai megbetegedés után
- F62.8 Egyéb tartós személyiségváltozás

F62.9 Nem meghatározott, tartós személyiségváltozás

F63 Kóros szokások és impulzus-kontroll zavarok

- F63.0 Kóros játékszenvedély
- F63.1 Pyrománia
- F63.2 Kleptománia
- F63.3 Trichotillománia
- F63.8 Egyéb szokás- és impulzus-kontroll zavarok
- F63.9 Nem meghatározott szokás- és impulzus-kontroll zavarok

F64 A nemi identitás zavarai

- F64.0 Transzszexualizmus
- F64.1 Kettős-szerepű transzvesztitizmus
- F64.2 Gyermekkori nemi identitászavar
- F64.8 A nemi identitás egyéb zavara
- F64.9 Nem meghatározott nemi identitászavar

F65 A szexuális preferencia rendellenességei

- F65.0 Fetisizmus
- F65.1 Fetisisztikus transzvesztitizmus
- F65.2 Exhibicionizmus
- F65.3 Voyeurizmus
- F65.4 Pedophilía
- F65.5 Szado-mazochizmus
- F65.6 A szexuális preferencia multiplex (többszörös) zavara

- F65.8 A szexuális preferencia (beállítottság) egyéb zavara
F65.9 A szexuális preferencia nem meghatározott zavara
F66 A szexuális fejlődéshez és orientációhoz társuló pszichológiai és viselkedési rendellenességek
F66.0 A szexuális érés zavara
F66.1 Ego-disztóniás szexuális orientáció
F66.2 A szexuális kapcsolat zavara
F66.8 Egyéb pszichoszexuális fejlődészavar
F66.9 Nem meghatározott pszichoszexuális fejlődészavar
F68 A felnőtt személyiség és viselkedés egyéb zavarai
F68.0 Fizikai tünetek előidézése (elaborációja) pszichés okokból (Aggraváció)
F68.1 Pszichés vagy testi tünetek, vagy rokkantság szándékos előidézése vagy szimulálása, vagy erről való meggyőződés [Fakticiózus zavar]
F68.8 A felnőtt személyiség és viselkedés egyéb meghatározott zavara
F69 A felnőtt személyiség és viselkedés nem meghatározott (nem specifikus) zavara

Természetes, hogy a fenti diagnózisok csak annyit jelentenek a téma szempontjából, hogy ezeknél vetődhet fel **igazán** reálisan, hogy a beteg fogyatékos státuszt kaphasson. De az egyéni pszichiátriai karrier és ennek számos befolyásoló tényezője (az ellátás minősége, a szociális kompetenciák megléte és alkalmazása, az ellátási formák hozzáférhetősége és számos más ok) döntheti el az egyes betegnél, hogy a fogyatékek megvan-e, vagy sem. Ami biztos, hogy az anyagi helyzet a besorolást nem befolyásolhatja, annak ellenére sem, hogy az komoly súllyal esik latba a gyógyulás szempontjából, (a környezet, a gyógyszerek elérhetősége stb).

Budapest, 2013. július 3.

Tisztelettel:

Radó Iván elnök
Mental Health Europe Hungarian National Focal Point
képviseletében is

